

Detaljregulering Enlia steinbrudd

Arealplan ID 20200200

PLANBESKRIVELSE m/KU

Innhold

Detaljregulering Enlia steinbrudd.....	1
1 Sammendrag	4
2 Bakgrunn.....	5
2.1 Hensikten med planen.....	5
2.2 Forslagstiller, plankonsulent, eierforhold	5
2.3 Nærmere om tiltaket.....	5
2.4 Tidligere vedtak i saken	5
2.5 Krav om konsekvensutredning	5
3 Planprosessen.....	5
4 Planstatus og rammebetingelser.....	6
4.1 Overordnede planer	6
4.2 Gjeldende reguleringsplaner	6
4.3 Tilgrensende planer	6
4.4 Statlige planretningslinjer/rammer/føringer	6
4.5 Reguleringsplanens bestemmelser	7
5 Beskrivelse av planområdet, eksisterende forhold	7
5.1 Beliggenhet.....	7
5.2 Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk.....	8
5.3 Landskap.....	9
5.4 Kulturminner og kulturmiljø	9
5.5 Naturverdier	9
5.6 Rekreasjonsverdi/rekreasjonsbruk, uteområder	10
5.7 Trafikkforhold	10
5.8 Grunnforhold og geologi	11
5.9 Støy- og støvforhold	13
5.10 Avrenning	13
6 Beskrivelse av planforslaget	15
6.1 Planlagt arealbruk.....	15
6.2 Gjennomgang av aktuelle reguleringsformål	19
7 Konsekvensutredning	20
7.1 Trafikkløsning	20
7.2 Kulturminner	20
7.3 Forurensning.....	20

7.4 Vannmiljø.....	21
7.5 Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen	22
7.6 Sikring av jordressurser	22
7.6 Landskap.....	22
7.7 Beredskap og ulykkesrisiko jf. Pbl. § 4-3 -avbøtende tiltak/ løsninger	23
7.8 Vesentlig påvirkning konkurranseforhold	24
7.9 Friluftstinteresser.....	24
7.10 Viltinteresser	24
7.11 Energiforbruk og energiløsninger.....	24
7.12 Naturens mangfold.....	25
7.13 0-Alternativet	26
8 Oppsummering av innkomne innspill.....	27
9 Oppsummering av virkninger/konsekvenser av planforslaget.....	32

1 Sammendrag

Detaljreguleringen skal legge til rette for utvidelse av Enlia steinbrudd. Et viktig poeng med denne reguleringsplanen er å få tilgang på mer masse for å dekke etterspørsel. Tiltaket er ikke i tråd med kommuneplanens arealdel da utvidelsesområdet er avsatt til Landbruk-natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen. Det er derfor stilt krav til konsekvensutredning av planen.

Planforslaget består av følgende dokumenter:

Planbeskrivelse med konsekvensutredning

Planbestemmelser

Reguleringsplankart

ROS-analyse

Vedlegg:

Planprogram

Mottatte innspill på varsel om oppstart av detaljregulering

Oppstartsmøtereferat

Det er beregnet et mulig masseuttak i størrelsesorden 1 030 000 m³. Årlig uttak av masse anslås til 20 000 m³, noe som tilsier ca. 52 års drift.

Planforslaget belyser de aktuelle og nødvendige forhold knyttet til tiltaket. Av negative konsekvenser er forurensning fra tiltaket (i hovedsak støv og støv) særlig relevant, men da det ikke er hverken hytte- eller boligbebyggelse nært uttaksområde vil ikke dette pr. i dag være noe problem. Håndtering av støv og støv, samt faste driftstider er innarbeidet i planbestemmelsene.

Konsekvensene for mulig forurensning av overflatevann og grunnvann vurderes som små med den type aktivitet og arealbruk som er forventet i planområdet. Mulige konsekvenser av foreslåtte utvidelse mht overvannshåndteringen er ivaretatt gjennom krav om undersøkelse av avrenning og avbøtende tiltak i planbestemmelsene.

Når det gjelder sikkerhet er sikring av skrenter innarbeidet i planbestemmelsene.

Det er ikke registrert spesielt sårbare arter eller naturtyper i området, ei heller kjente kulturminner.

Konklusjon: Steinbruddet utgjør en ressurs for grunneier og samfunnet som det også er økonomisk forsvarlig å utnytte. Dette vises gjennom den driften som allerede pågår. De positive virkningene vurderes som større enn de negative, og tilsier at foreslåtte utvidelse av steinbruddet er forsvarlig.

2 Bakgrunn

2.1 Hensikten med planen

Planforslaget skal legge til rette for ytterligere uttak av masser i Enlia steinbrudd ved å utvide massetaket sørover.

2.2 Forslagstiller, plankonsulent, eierforhold

Forslagstiller og grunneier er Reidar Stormoens Transport AS. Konsulent for planarbeidet er Arkitektbua AS med prosjektansvarlig landskapsarkitekt Per Anders Rundfloen og arealplanlegger Mari Hagenlund.

2.3 Nærmere om tiltaket

Totalt uttaksområde for steinbruddet (inkl. eksisterende uttaksområde og utvidelse) utgjør ca 123,9 daa. Foreslått utvidelse mot sør gir tilgang på mer masse som kan etterkomme etterspørsel.

En ønsker muligheter for mottak av humusmasser for landskapspleie i forbindelse med istandsetting av ferdiguttatte områder.

2.4 Tidligere vedtak i saken

Det er utarbeidet en reguleringsplan «Reguleringsplan for Enlia Steinbrudd», Plan ID 2005127, for det eksisterende området.

2.5 Krav om konsekvensutredning

Det foreslåtte området for utvidelse er angitt som LNF-område i kommuneplanen og forslaget utløser derfor krav om konsekvensutredning etter forskrift om KU (se referat oppstartsmøte). Det er krav om planprogram etter pbl. § 4.1, planbeskrivelse etter pbl. § 4-2, og risiko- og sårbarhetsanalyse etter pbl. § 4-3.

3 Planprosessen

Oppstart av planarbeidet er varslet i henhold til Plan- og bygningslovens krav (§ 12-8) hvor grunneiere, naboer og høringsinstanser er tilskrevet. Oppstart ble annonsert i Østlendingen 01.12.2020 og kunngjøring og aktuelle dokumenter er lagt ut på Åmot kommune og Arkitektbua AS sine hjemmesider.

Merknader til oppstartsvarsel er oppsummert i pkt. 8 i denne planbeskrivelsen, samt vedlagt i sin helhet.

4 Planstatus og rammebetingelser

4.1 Overordnede planer

Gjeldende kommuneplan

- **Kommuneplanens arealdel**

Kommuneplanens arealdel 2016-2030, vedtatt 11.04.2018, Plan ID 0429-20150300.

Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende, hvilket betyr at planen er rettslig bindende for all framtidig arealbruk innenfor planområdet. Avvik skal behandles som planendring eller dispensasjon, og utløser krav til konsekvensutredning i forbindelse med utarbeidelse av detaljreguleringen.

I kommuneplanen er foreslått område for utvidelse av Enlia massetak, angitt som LNF område. Tiltaket er derfor ikke i tråd med kommuneplanen og utløser krav om konsekvensutredning, og risiko- og sårbarhetsanalyse.

4.2 Gjeldende reguleringsplaner

Reguleringsplan for Enlia steinbrudd, Åmot, PlanID 2005127, vedtatt 26.10.2005.

I gjeldende reguleringsplan er området regulert til følgende formål;

- Spesialområde privat veg (SPV)
- Steinbrudd/landbruk (SL)
- Vegetasjonsskjerm/landbruk (VL)

4.3 Tilgrensende planer

Det foreligger ingen tilgrensende reguleringsplaner.

4.4 Statlige planretningslinjer/rammer/føringer

Følgende har relevans for planarbeidet:

Lover og forskrifter:

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven)
- Lov om kulturminner
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldsloven)
- Vannressursloven
- Forurensningsloven
- Forurensningsforskriften kap. 30

Retningslinjer / veiledere:

- Veilederen Uttak av mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vedtatt ved Kongelig resolusjon 12.06.2015
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps veileder: Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging, april 2017.
- Veilederen Planlegging etter Plan- og bygningsloven (T-1476)
- Reguleringsplanveileder (15.02.2017)
- Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2016)

- Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520)
- Veileder til kart- og planforskriften
- Temaveilederen Samfunnsikkerhet i Plan- og bygningsloven

Planforslaget skal utarbeides i samsvar med gjeldende nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Det vises videre til nasjonale mål og føringer når det gjelder:

- Tilrettelegging for medvirkning i planprosessen, jf. § 5-1 i pbl.
- Vurdering av virkninger for naturmangfold jf. §§ 8-12 i naturmangfoldsloven
- Krav til risiko- og sårbarhetsanalyse av forslaget
- Utbygging godt tilpasset landskapet jf. den europeiske landskapskonvensjonen

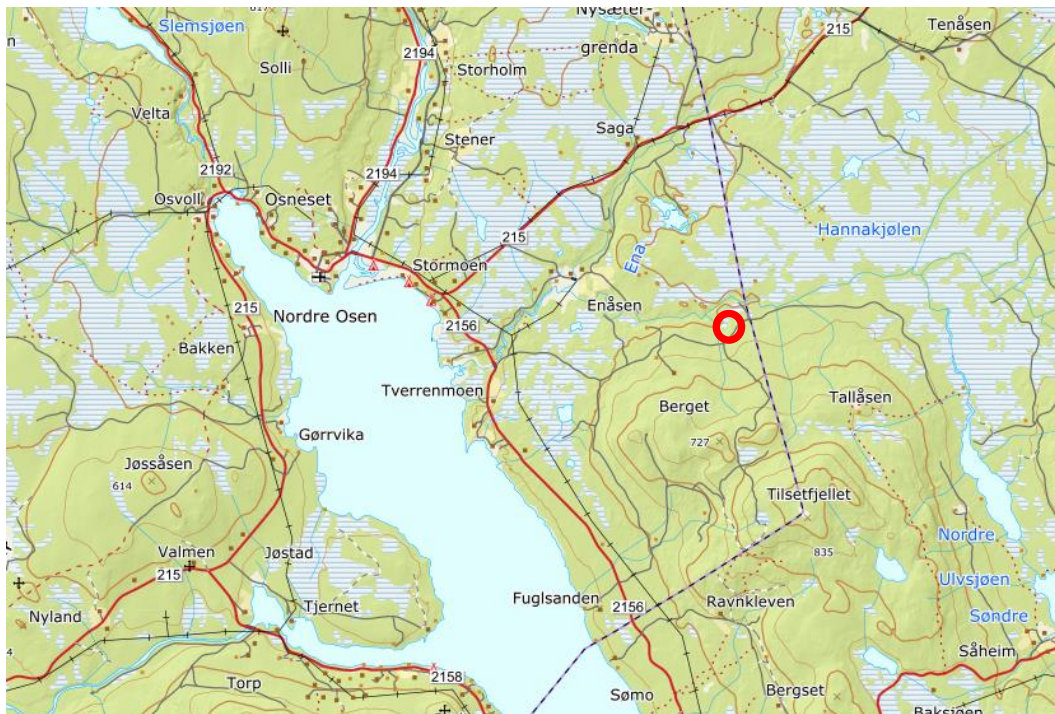
4.5 Reguleringsplanens bestemmelser

Reguleringsplanens bestemmelser skal sikre en hensiktsmessig, miljømessig og sikkerhetsmessig drift. I tillegg stilles det her krav om istandsetting etter avsluttet drift, sikring og driftstider.

5 Beskrivelse av planområdet, eksisterende forhold

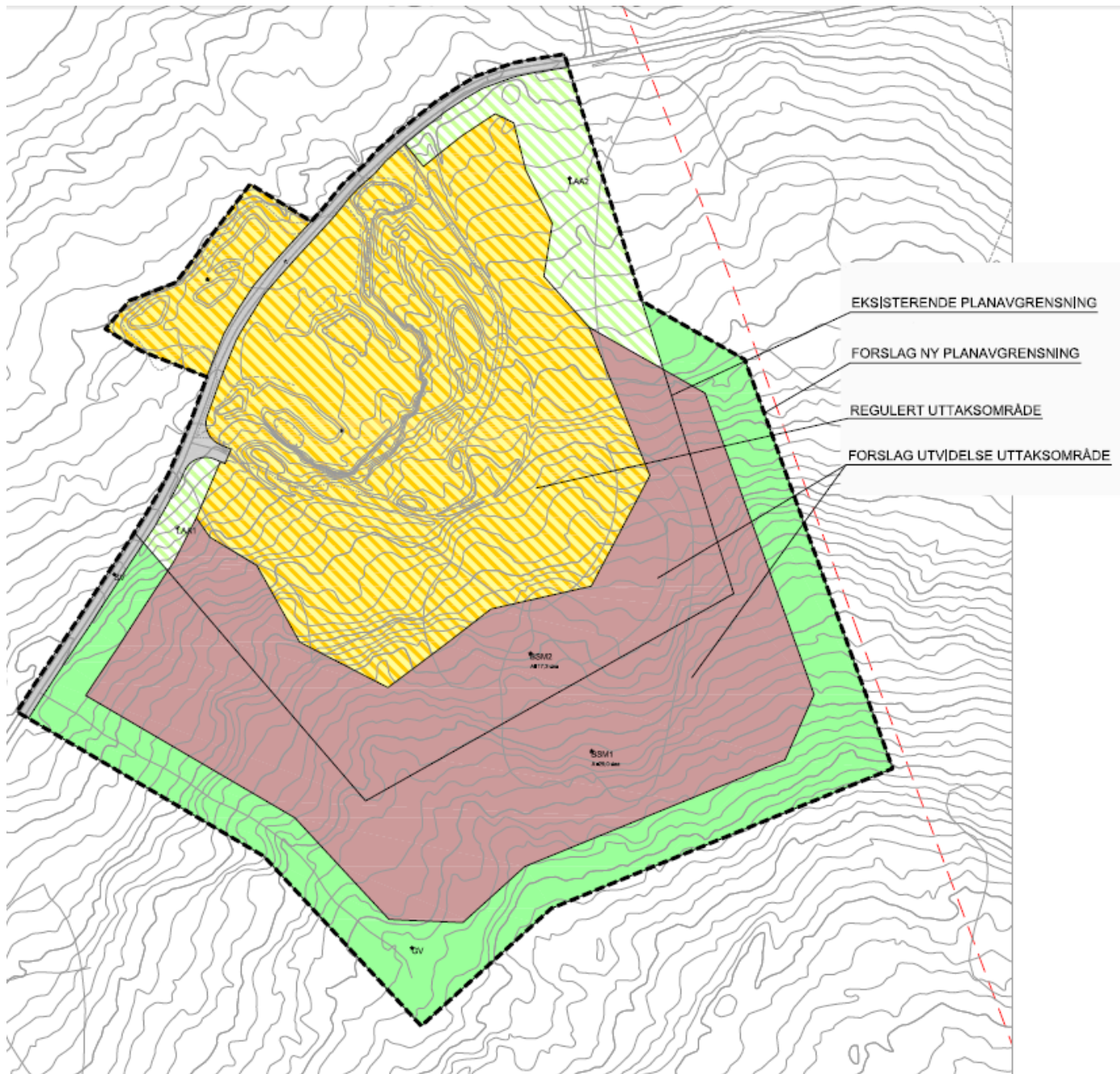
5.1 Beliggenhet

Planområdet ligger på Enlia øst for Osensjøen, ca. 34 km nordøst for Rena, og ca 20 km nordvest for Innbygda, Trysil.

Beliggenhet (Rena 34 km, Innbygda og Trysil Turistsenter 20 km i luftlinje).

Planområdets størrelse inkl. gjeldende reguleringsplan er totalt på 123,9 daa. Planområdet er avgrenset som vist på figuren under.

Illustrasjon eksisterende reguleringsplan og foreslått utvidelse av massetak.

5.2 Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk

Det pågår allerede uttak av pukk, grus og fyllmasser i området og har gjort det i mange år. De øvrige delene av området er i hovedsak skogkledd. Området som er brukt til uttak av masser/lagring av masser skal etter planen settes i stand og tilbakeføres til landbruksformål/skogbruk. Selve planområdet berører ikke dyrkbar, eller dyrket jord.

5.3 Landskap

Området ligger nordvendt og har en bra vegetasjons- og terrengbuffer mot nærliggende veger. Tiltaket er ikke eksponert i forhold til bebyggelse og lite eksponert til trafikkerte veger. Det er ikke registrert spesielle kulturlandskapsinteresser i området. Planområdet ligger i et skogsområde bestående av blandingskog av gran, furu og bjørk, hovedsakelig av middels bonitet. Det er noen myrområder i planområdet. Området ligger med laveste punkt på kote 516 og øvre punkt på kote 557. Selve konsesjonsområdet for masseuttaket har kote fra 516 til 554. Den viktigste vannåren i området er Storena som ligger nord for planområdet. Storena renner ut i elven Ena og ender til slutt i Osensjøen i vest.

5.4 Kulturminner og kulturmiljø

Det er ikke lokalisert kjente kulturminner innenfor planområdet. Det tas likevel forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten, og det vises til varslingsplikten i kulturminneloven. Varslingsplikten ved funn av kulturminner er tatt inn i reguleringsbestemmelsene.

5.5 Naturverdier

Hele området er skogkledd. Treslags sammensetningen varierer fra blanding av gran og bjørk til bestand med ren gran- eller furuskog. Det finnes 2 skogkledd myrer i området.

Et søk på *Naturbase.no* og *Artsdatabanken.no* viser pr. dags dato ingen forekomst av prioriterte naturtyper eller spesielle artsforekomster og heller ingen MiS-figurer.

Foto av eksisterende uttaksområde.

Ortofoto viser vegetasjon i/ rundt planområde i gjeldende reguleringsplan.

5.6 Rekreasjonsverdi/rekreasjonsbruk, uteområder

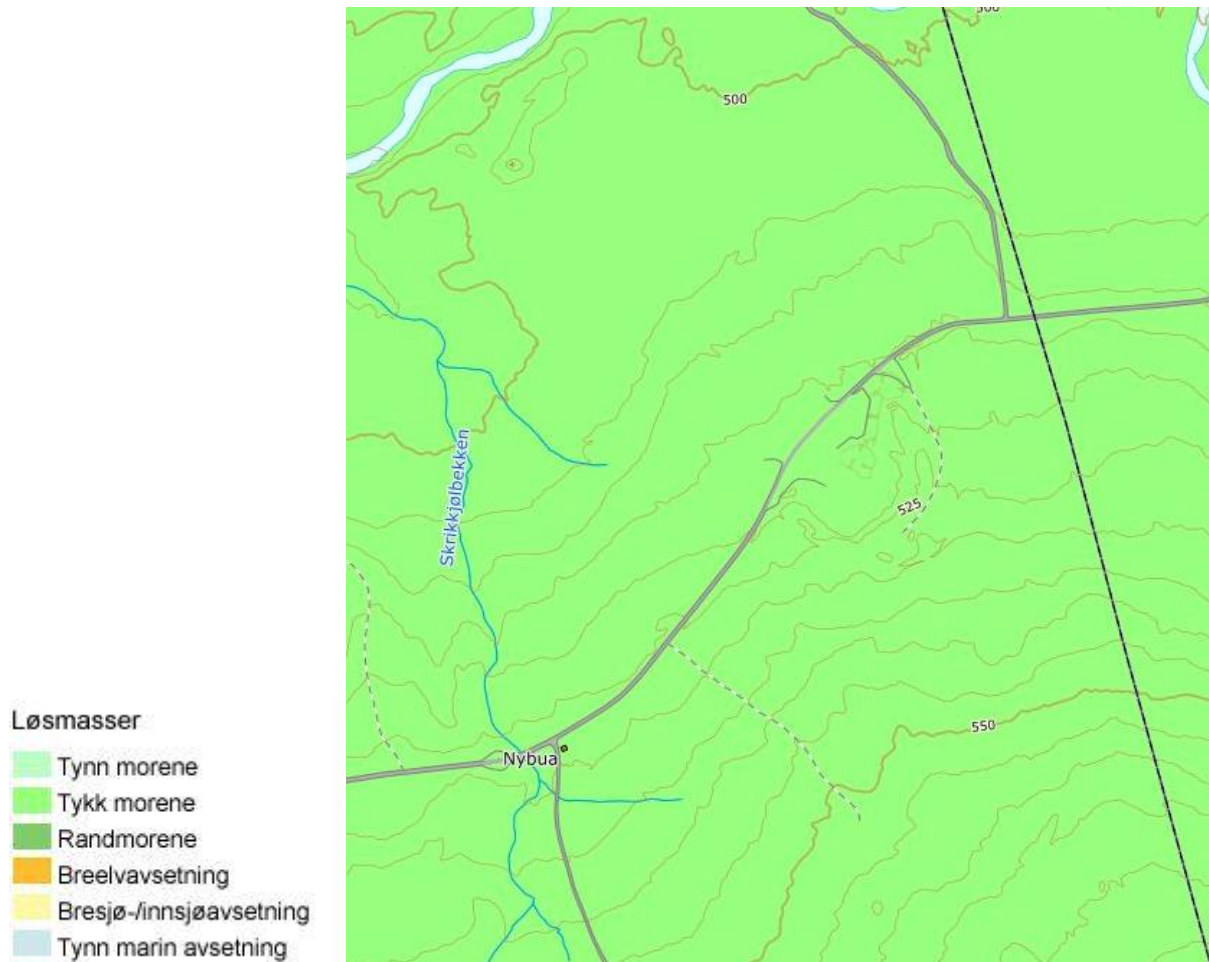
Areal for planlagt utvidelse av massetaket er i gjeldende plan regulert til LNF-område. Det er ikke registrert andre stier eller tråkk i selve planområdet. Det forventes at det bedrives jakt i området og at det lokalt har en viss verdi for friluftslivet. Vegen inn til steinbruddet er avstengt med bom.

5.7 Trafikkforhold

Adkomsten til massetaket skjer via Enlivegen og videre via Fv. 2156.

5.8 Grunnforhold og geologi

Berggrunnen i området består hovedsakelig av sandstein og skifer. Løsmassene i området består utelukkende av tykk morene. Forekomsten består av en massiv, hard kvartsittisk sparagmitt (Ringsakerkvartsitt) med kubisk oppsprekking. Forekomsten i området er vurdert til en viktig ressurs. Informasjon om grunnforhold er hentet fra NGUs arealinformasjonskart.

Løsmassekart fra NGU.

Bildet viser hvordan det ser ut med bergarten som sprekker opp og hvordan morenelaget på toppen ser ut. Fjellet består av massiv hard kvartsittisk sparagmitt (Ringsakerkvartsitt) med kubisk oppsprekking

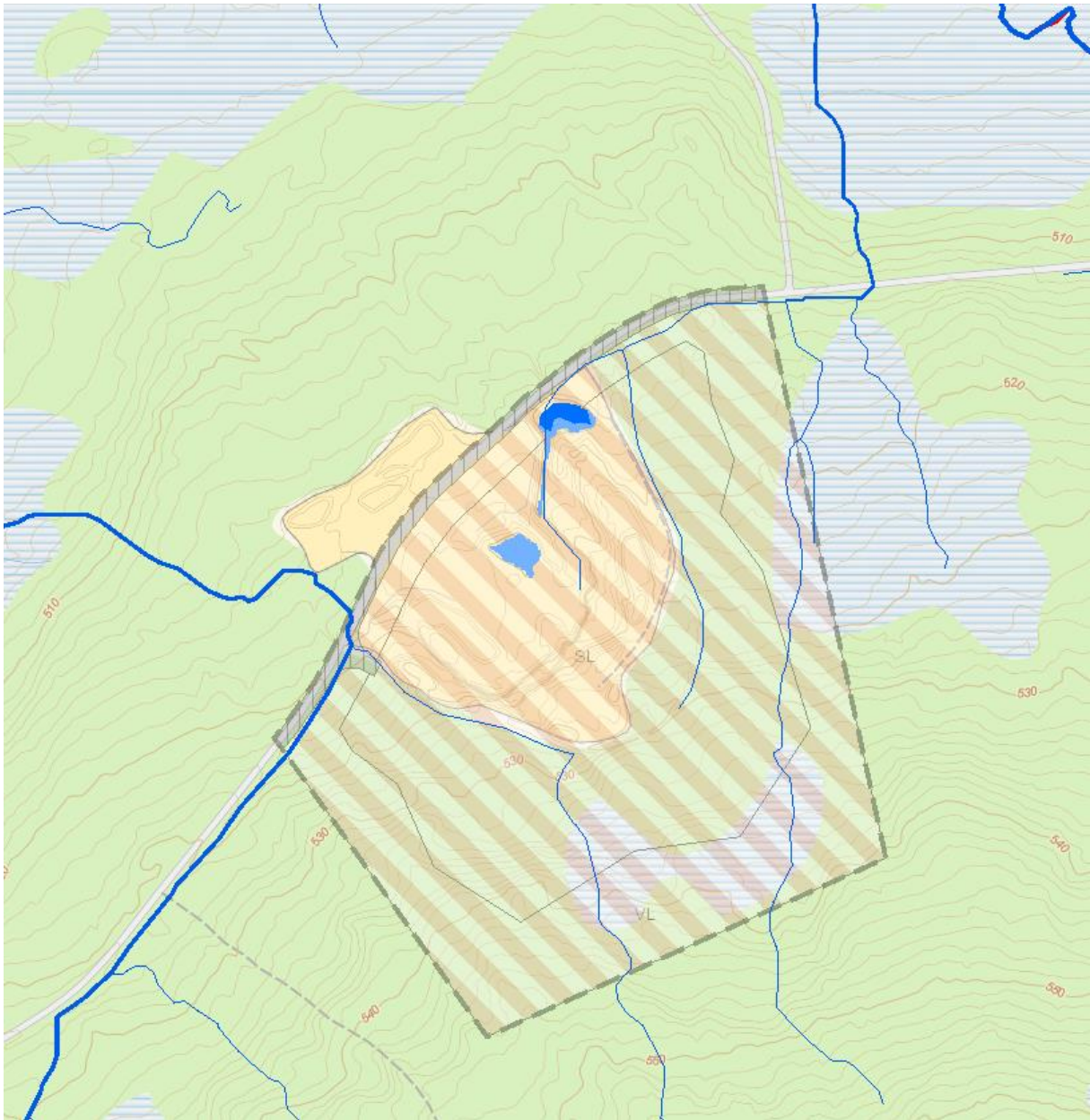
Bildet viser eksisterende massetak.

5.9 Støy- og støvforhold

Massetaket ligger ikke i tilknytning til noen boliger og nærmeste nabo, Berget (bolig/fritidsbolig) er lokalisert ca. 1,2 km unna steinbruddet. Det er derfor lite trolig at noen vil bli direkte berørt av støy- eller støvplager.

5.10 Avrenning

Tiltaket vil trolig ikke medføre noe utslipp til nærliggende vassdrag. Stor Ena som ligger nord for steinbruddet er nærmeste vassdrag.

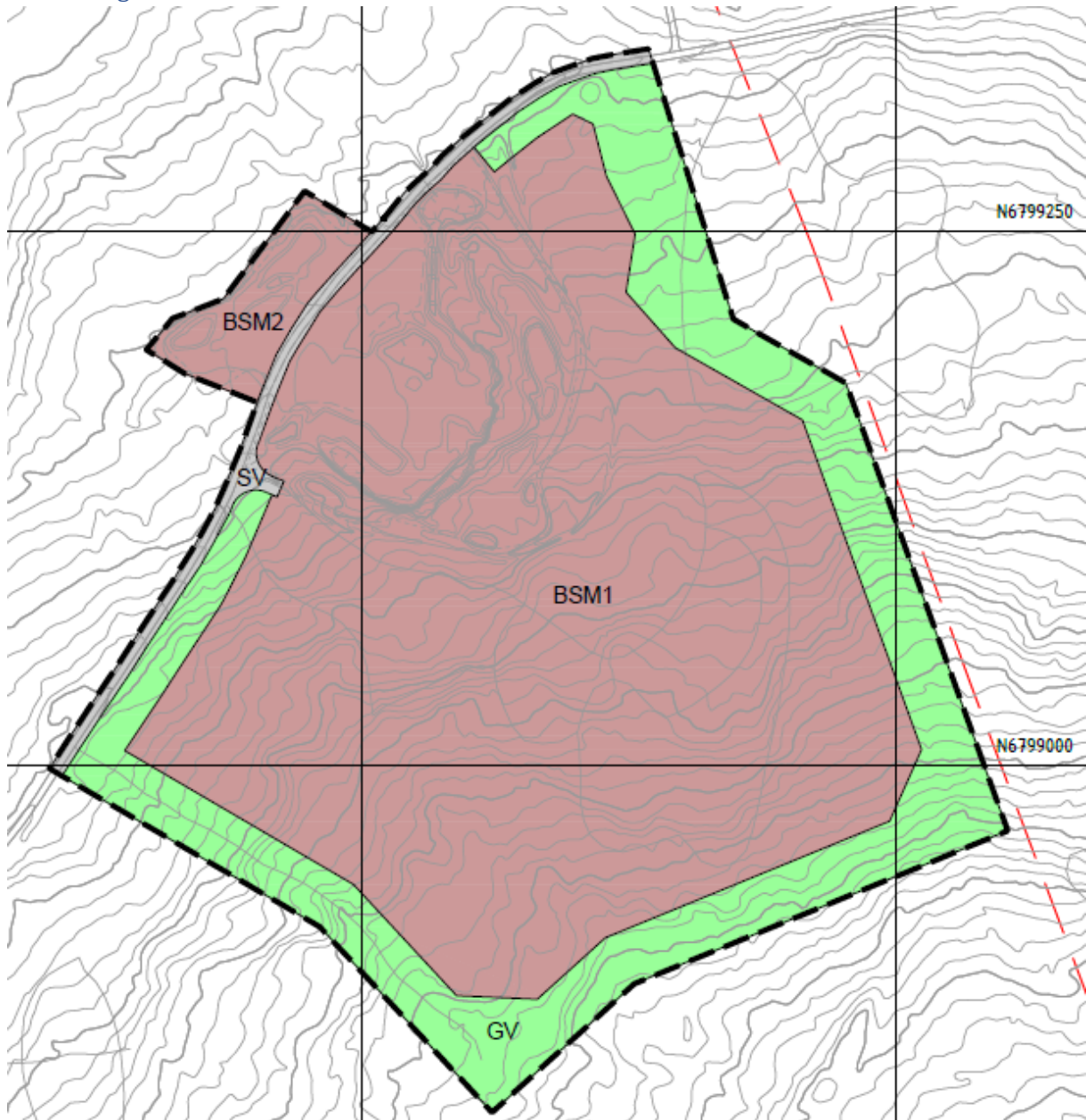

Dreneringslinjer illustrert på gjeldende reguleringsplankart.

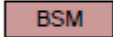
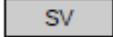
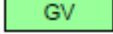

Massetakets bunn bør ha fall (1:100) slik at overvann renner ut i veggrøft, og videre mot myrområder nord og vest for uttaksområde. Grustak og pukkverk i seg selv vil normalt ikke medføre utslipp til vann, men vannet kan påvirkes av støv og naturlig forekommende stoffer i grunnen. Driftsplanen skal sikre at det blir gjort undersøkelser av avrenning, slik at aktuelle tiltak kan iverksettes. Det er anlagt et sedimenteringsbasseng i nedkant av steinbruddet der utløpet av avrenningen vil være. Arbeider skal utføres med varsomhet slik at skadene ikke blir større enn nødvendig, og slik at arbeidene ikke fører til unødvendig forurensning eller skade på miljøet (jf. § 48 i Mineralloven).

6 Beskrivelse av planforslaget

6.1 Planlagt arealbruk

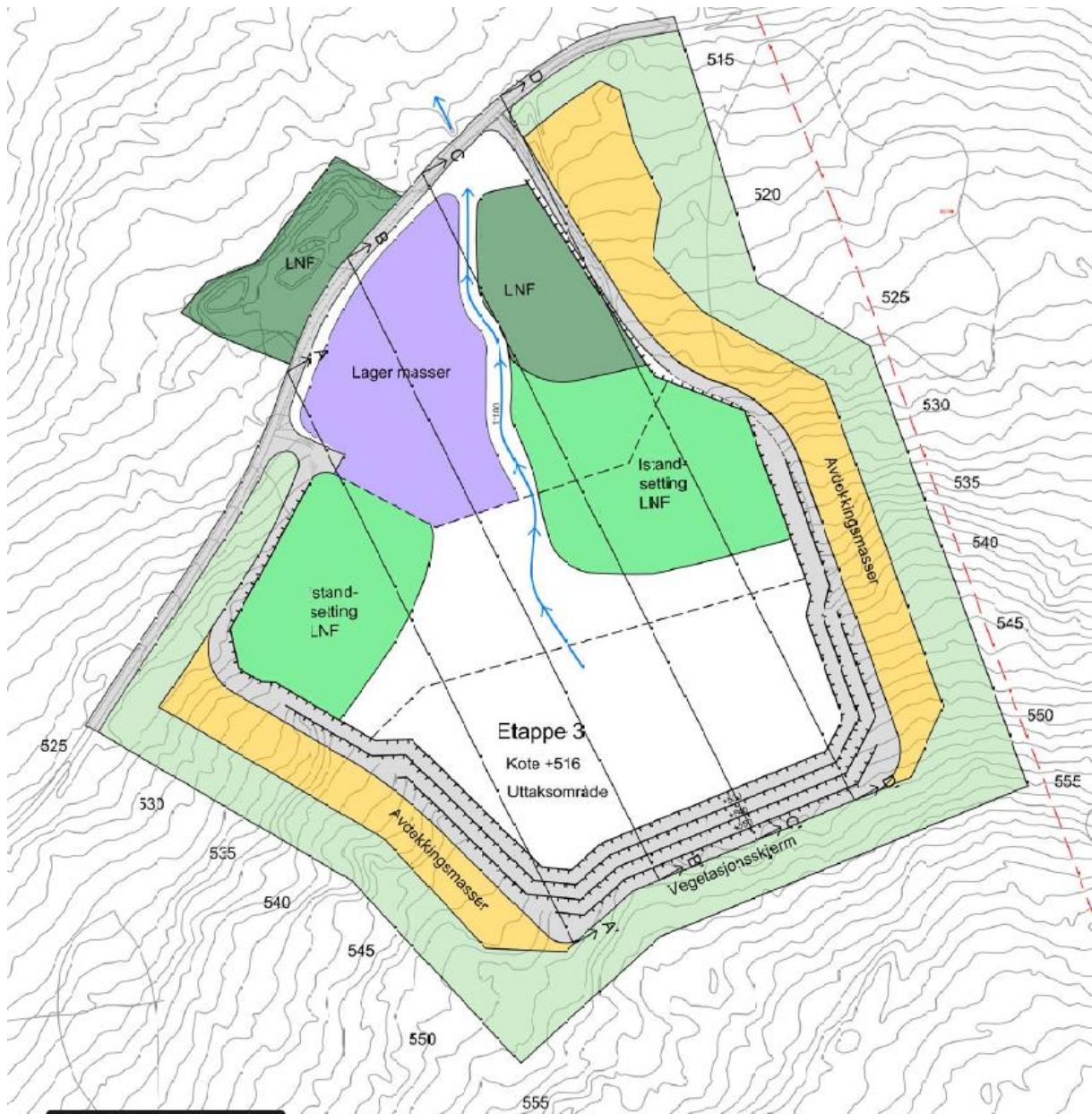
Foreslått reguleringsplankart med tegnforklaring.

Tegnforklaring	
Reguleringsplan PBL 2008	
§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg	
	Steinbrudd og masseuttak
§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	
	Veg
§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur	
	Vegetasjonsskjerm
Linjesymbol	
	RpFormålGrense
	RpGrense

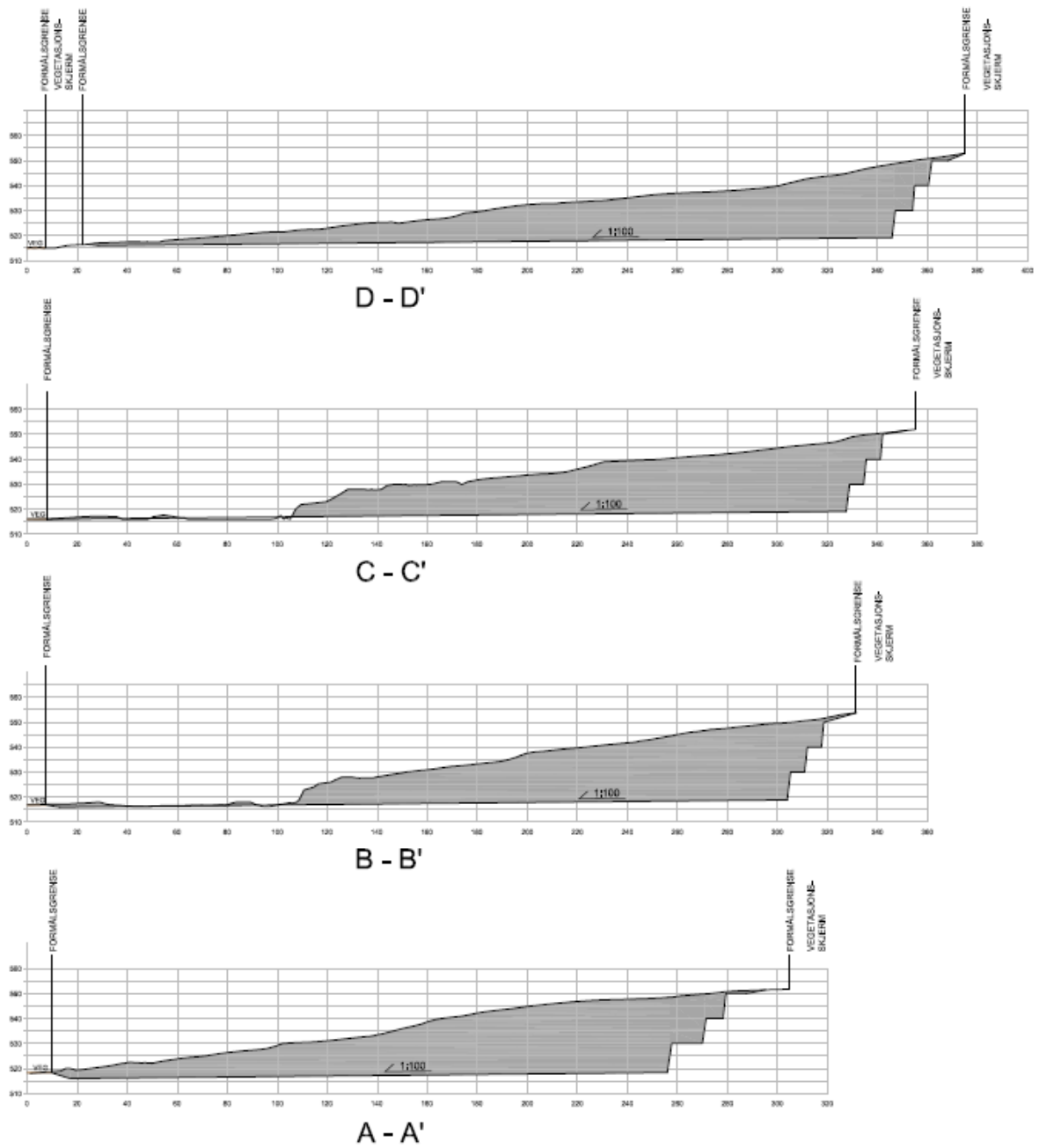
Totalt uttaksområde for fjellmasser inkl. eksisterende uttaksområde og utvidelse utgjør i størrelsesorden ca. 92 daa. Det er beregnet et mulig masseuttak i størrelsesorden 1 030 000 m³. Årlig uttak av masse anslås til 20 000 m³, noe som tilsier ca. 52 års drift. Uttaksnivå foreslås ned til ca. kote fra +516 i nord til +520 i sør dvs. likt som dagens uttaksnivå. Foreløpige prognoser for årlig uttak, ca. 20.000 m³/år, tilsier drift av knuseverk (knusing) kun i kortere perioder pr. år. Sprenging vil kun foregå 1 til 2 ganger i året. Resten av året vil det kun foregå uttak/utkjøring av masser. Istandsetting av arealet skal skje fortløpende.

Det skal utarbeides driftsplan for uttaket etter retningslinjer utarbeidet av Direktoratet for mineralforvaltning, og direktoratet skal også godkjenne driftsplanen. Driftsplan for uttaket skal ivareta sikkerheten og sikre god utnyttelse av ressursen. Driftsplanen skal beskrive hvordan utvinningen av forekomsten skal foregå og vil også være et utgangspunkt for direktoratets tilsyn med driften.

En ønsker muligheter for mottak av humusmasser for landskapspleie i forbindelse med istandsetting av ferdiguttatte områder. Avdekkingsmasser fra området og tilkjørte humusholdige masser vil bli plassert som skjerm mot adkomstveg og i den nordøstlige delen av planområdet. Ellers vil en søke å plassere avdekkingsmasse permanent som del av ferdig landskapspleie fortløpende uten mellomlagring.

Profilplassering i uttaket.

Profiler fra uttaket.

6.2 Gjennomgang av aktuelle reguleringsformål

Steinbrudd

Arealet regulert til massetak er området hvor uttak av masser skal foregå.

Deler av arealet skal også brukes til opplag av masser, lagring av utstyr og maskiner, og det kan også oppføres nødvendige driftsbygninger på arealet.

Veg

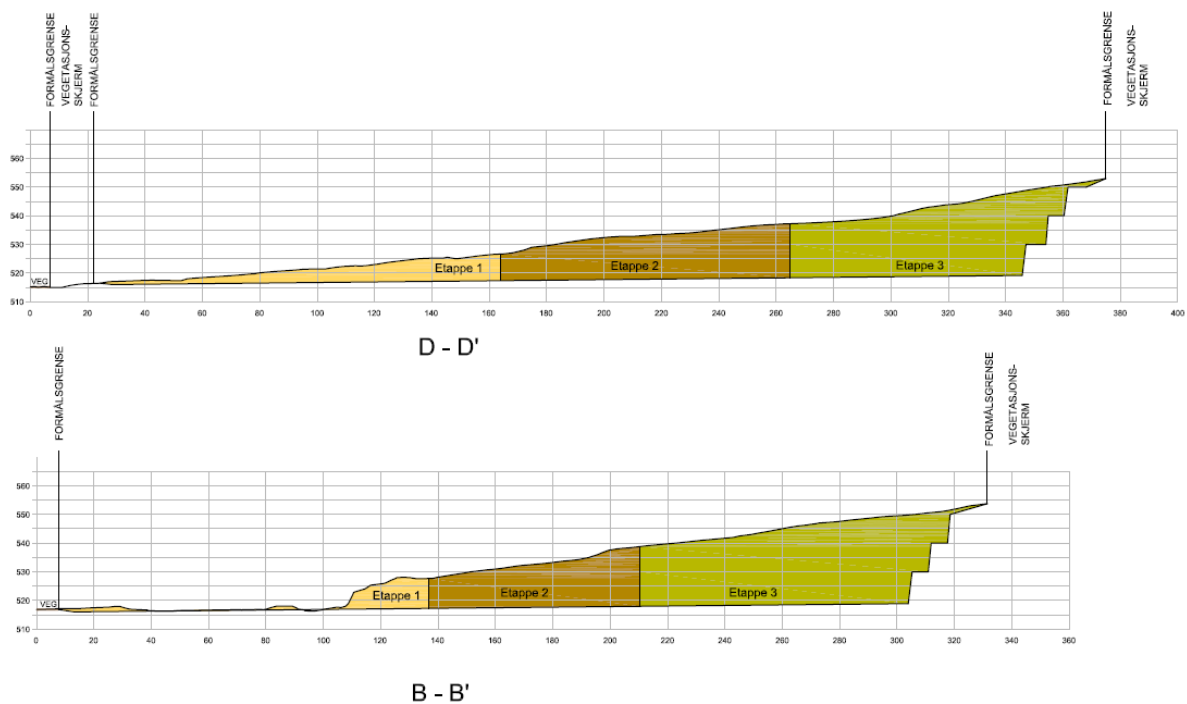
Arealet regulert til privat veg er del av eksisterende driftsveg som fører ut på fv.2156. Vegen skal brukes til adkomst og uttransport av masser.

Vegetasjonsskjerm

Arealet regulert til vegetasjonsskjerm er et 10-20 m bredt areal mellom steinbruddet og omkringliggende arealer. Arealet skal sikre skjerming av driftsområdet. Det kan lagres/deponeres jord eller andre masser i vegetasjonsskjermen til bruk for senere istandsetting av området.

Hensynssone frisikt (H140)

Arealer innenfor sikringszone skal være fri for sikthindringer høyere enn 50 cm over tilstøtende vegers nivå.

Foreløpig illustrasjon av uttak av masser-profil B og D.

7 Konsekvensutredning

7.1 Trafikkløsning

Avkjørselen til planområdet er via Enlivegen og videre via Fv. 2156. Krav til frisikt jf. Statens vegvesen sin håndbok N100 er inkludert i planbestemmelsene på følgende måte; «*Frisiktsoner må være fri for sikthindringer høyere enn 50 cm over tilstøtende veiens nivå*». Tiltak for å bedre sikten kan være vegetasjonsrydding samt fjerning av masser/berggrunn.

Trafikk på adkomstveg

Transportbehovet som genereres av tiltaket vil avhenge av etterspørsel etter masser i ulike tidsrom. Massetransport vil kun foregå på virkedager, og hovedsakelig i de mest aktive driftsmånedene april-november. Ved et beregnet maks årlig uttak på 20 000 m³ over 8 måneder kan det medføre opptil ca. 10 lass tur/retur i døgnet (10 m³ per last u/henger). I tillegg kommer nødvendig biltransport i tilknytning til aktiviteten (ansatte og mindre privatkunder). Det er imidlertid i hovedsak transport av masser som vil utgjøre mesteparten av trafikken på adkomstvegen. Det ligger ikke boliger i tilknytninger til adkomstvegen.

Konklusjon: Hensyn til trafikksikkerhet er ivaretatt i planbestemmelser.

7.2 Kulturminner

Det er ikke lokalisert automatisk fredede/nyere tids kulturminner eller kulturmiljø innenfor planområdet. Det tas likevel forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten, og varslingsplikten i kulturminneloven ved funn av kulturminner er tatt inn i planbestemmelsene.

Konklusjon: Hensyn til kulturminner er ivaretatt i planbestemmelsene.

7.3 Forurensning

Forurensning fra tiltaket skal behandles i henhold til Forurensningsforskriften kap. 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel*. Denne regulerer krav til forurensning, og de særskilte kravene fastsettes derfor ikke her i reguleringsplanen.

Nærmere om de enkelte aktuelle forurensningskildene fra tiltaket:

Støy og støv

Utslipp av støy vil ikke overskride veiledende grenseverdier fra miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy. Eventuelt utslipp av støv dempes ved hjelp av en dam i uttaket. Ved behov kan det vannes fra denne for støvdemping. Årlig uttak av ca. 20 000 m³ masse vil kreve ca. 15 – 20 dagers drift av knuseverk i masseuttaket og sprenging vil kun foregå 1-2 dager i året. Det vil også bli tatt hensyn til generell ferieavvikling og helger med hensyn til støy/støv.

Konklusjon: Tiltaket vil ikke medføre støy eller støvplager for naboer ettersom nærmeste nabo er 1,2 km unna. Foreslåtte tiltak og krav i planbestemmelsene tilsier at støy og forurensning blir håndtert på en forsvarlig måte. Fastsatte tider for drift er også inkludert i planbestemmelsene.

7.4 Vannmiljø

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen) har retningslinjer for hvordan vassdrag og vann skal forvaltes. Det er egne miljømål for overflatevann, for kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster og grunnvann. I denne planen vil en ikke direkte komme i berøring med overflatevann eller grunnvann, men det kan skje avrenning fra området. Vann kan også påvirkes av støv og naturlig forekommende stoffer i grunnen. Det er etablert et sedimenteringsbasseng som fanger opp forurenset/tilslammet vann.

Tiltakets utslipp til vann

Tiltaket vil trolig ikke medføre noe utslipp til nærliggende vassdrag. Stor Ena som ligger nord for steinbruddet er nærmeste vassdrag. Avrenningsproblematikken er omtalt nedenfor.

Påvirkning av grunnvannstanden

Et søk på Nasjonal grunnvannsdatabase (GRANADA) viser at planområdet er del av en antatt betydelig påvist grunnvannsressurs. Det er imidlertid ingen registrerte brønner i umiddelbar nærhet av massetaket (over 4 km til nærmeste registrerte brønn i GRANADA). Det har vært drift i steinbruddet i mange årtier og planen legger ikke opp til uttak ned til lavere koter enn uttaket som er gjort så langt. Det er ikke påvist at avrenning fra driften har hatt noen påvirkning på grunnvannet og det vurderes derfor dit hen at dette vil være uproblematisk også i fortsettelsen.

Avrenning fra tiltaket

Drift av massetaket kan medføre noe forurensning til omkringliggende vassdrag. Massetakets bunn bør ha fall (1:100) slik at overvann renner ut i vegggrøft, eller mot myrområder i nord. Grustak og pukkverk i seg selv vil normalt ikke medføre utslipp til vann, men vannet kan påvirkes av støv og naturlig forekommende stoffer i grunnen. Driftsplanen skal sikre at det blir gjort undersøkelser av avrenning, slik at aktuelle tiltak kan iverksettes.

Det er anlagt et sedimenteringsbasseng i nedkant av steinbruddet der utløpet av avrenningen vil være. Arbeider skal utføres med varsomhet slik at skadene ikke blir større enn nødvendig, og slik at arbeidene ikke fører til unødvendig forurensning eller skade på miljøet (jf. § 48 i Mineralloven).

Konklusjon: Konsekvensene for mulig forurensning av overflatevann og grunnvann vurderes som små med den type aktivitet og arealbruk som er forventet i planområdet.

7.5 Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen

I denne sammenheng anses forurensningsproblematikken å være relevant, samt bratte skrenter i steinbruddet. Håndtering av forurensning er omtalt i pkt. 7.4 Forurensning. Tilfartsveier inn til steinbruddet er avstengt med bom. Det vil bli satt opp gjerde rundt uttaket som er tilstrekkelig høyt til å holde vilt ute hele året. Det vil bli satt på fareskilt med regelmessig avstand på gjerdet.

Konklusjon: Hensyn til befolkningens helse er ivaretatt i planarbeidet og planbestemmelser.

7.6 Sikring av jordressurser

Planområdet berører ikke dyrkbar jord, eller dyrket jord ifølge NIBIO gårdskart, men adkomstvegen ligger i nær tilknytning til fulldyrket og overflatedyrket jord. Det forutsettes at fulldyrket jord forblir uberørt.

Skog- og landskap sitt arealressurskart viser at planområdet og tilliggende områder består av skog med middels bonitet. Hele massetaket skal til slutt tilbakeføres til skog/landbruksformål etter avsluttet uttak.

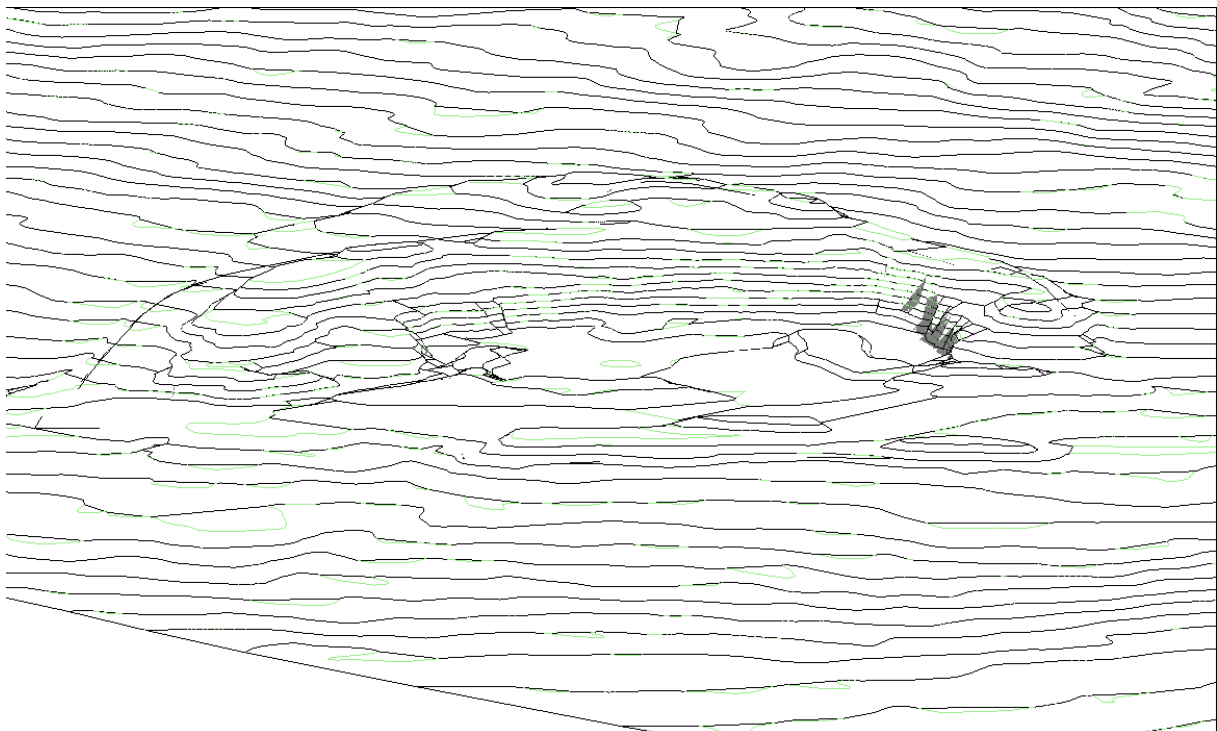
Konklusjon: Sikring av områdets jordressurser er ivaretatt gjennom planarbeidet.

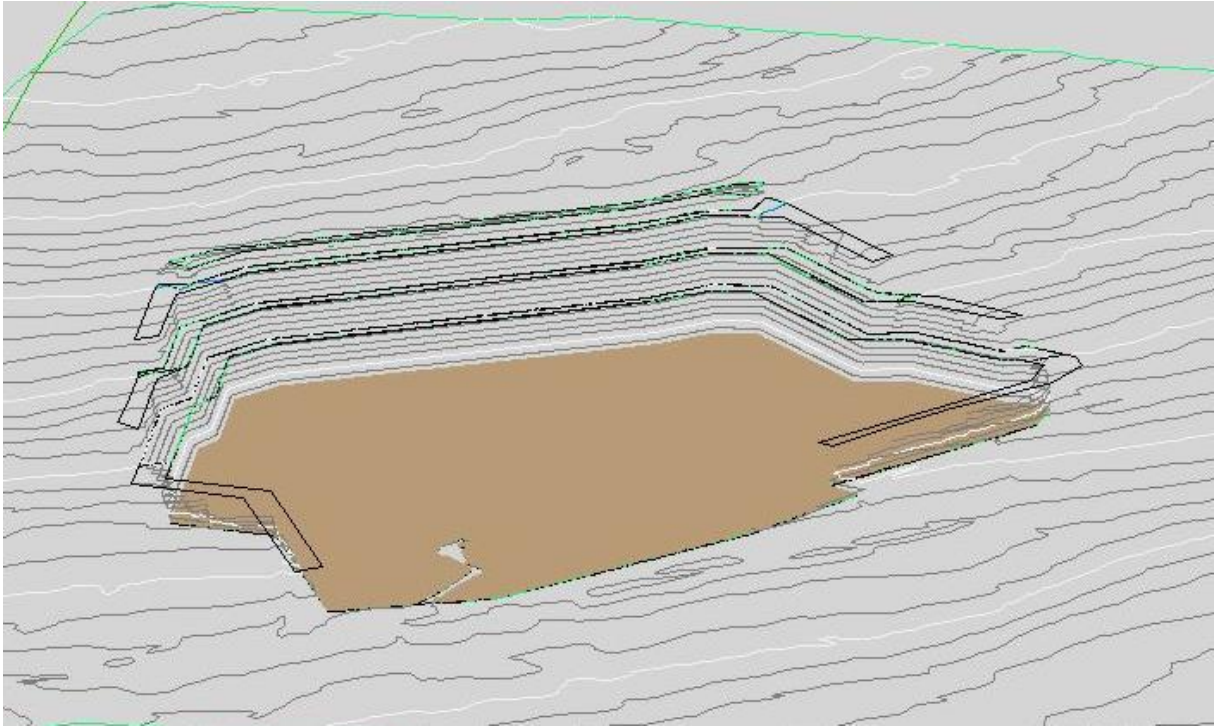
7.6 Landskap

Planområdet ligger i et skogsområde bestående av blandingsskog av gran og bjørk, hovedsakelig av høg, til middels bonitet. Det pågår allerede uttak av grus i området og har gjort det i mange år. Det er noen skogkledde myrområder i planområdet. Området ligger med laveste punkt på kote 516 og øvre punkt på kote 557. Den viktigste vannåren i området er Storena som ligger nord for planområdet.

Storena renner ut i elven Ena og ender til slutt i Osensjøen i vest.

Området ligger nordvendt og har en bra vegetasjons- og terrengbuffer mot nærliggende veger, foruten om grusvegen der den passerer gjennom uttaksområdet. Det er ikke registrert spesielle kulturlandskapsinteresser i området.

3D illustrasjon av området med (nederst) og uten uttak (øverst).

Avdekkingsmasser med et visst innslag av organisk materiale skal legges ut med minimumstykkelse ca 10 cm. Vegetasjonsetablering skal skje ved planting og såing dersom en ikke får ønsket naturlig revegetering. Det skal benyttes småplanter (skogbrukskvalitet) av furu 65% og gran 25 %, samt 2-3 årige småplanter av rogn (5%) og bjørk (5%). Plantearbeider skal utføres om våren samtidig som det påføres 30-50 kg Blåkorn (12-5-4) pr.daa. Etableringen skal påskyndes gjennom gjødsling av aktuelle arealer 3 år etter ferdig planering/vegetasjonsetablering.

Konklusjon: Planen vil ikke nevneverdig endre noen horisont. Utvidelse av Enlia steinbrudd vil ikke nevneverdig endre landskapsbildet noe, og med unntak av det regulerte området vil det meste av området fortsatt framstå som et naturområde med store skogsområder. Plan for istandsetting av området blir ivaretatt gjennom bestemmelser og krav om driftsplan.

7.7 Beredskap og ulykkesrisiko jf. Pbl. § 4-3 -avbøtende tiltak/ løsninger

Tiltaket vil ha små konsekvenser for omgivelsene, og mest relevant i denne sammenhengen er støv, støy og utslipp/ avrenning. Avbøtende tiltak er omtalt under de aktuelle temaene i avsnittene over, samt i ROS-analysen.

Samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige forhold skal ivaretas i reguleringsplanen på grunnlag av vurdering og analyse av risiko og sårbarhet, jf. pbl. § 3-1 pkt. h, og § 4-3.

For beredskap og ulykkesrisiko knyttet til tiltaket, vil det foreligge en risiko knyttet til driften av steinbruddet, samt forurensningsplager som støv- og støvplager for omgivelser. Driftsplanen skal omfatte tiltak for sikring både under og etter drift. Sikring av skrenter som medfører fare for fall/personskader skal foregå med inngjerding og er fastsatt i planbestemmelsene.

Forurensningsplager er sikret håndtert gjennom forurensningsforskriften, jf. pkt. 6.4. Det skal foretas nødvendige kontroller for radon og tungmetaller i forhold til bruksområde for massene. Undersøker, utvinner og driver av mineralforekomster skal iverksette og vedlikeholde sikringstiltak for hele området slik at arbeidene ikke medfører fare for mennesker eller husdyr (jf. § 49 i Mineralloven).

Konklusjon: Krav mht. en forsvarlig håndtering av forurensning er ivaretatt i planbestemmelsene §2.1.10-2.1.12. Planbestemmelsene § 2.1.4. bidrar til å minke sannsynligheten for ulykker.

7.8 Vesentlig påvirkning konkurranseforhold

Sentrale deler av Åmot og Trysil kommune er hovedmarkedet for massetaket, i tillegg til Statens vegvesen, Forsvaret og private kunder som har behov for pukk til diverse byggevirksomhet. Det finnes i dag 2 godkjente massetak i Osen-området, Hea Grustak i Slem dalen, som produserer grus hovedsakelig til utbyggings- og vegformål i Nordre Osen og Solli fjelltak som ligger nord for Osensjøen i nærheten til Enlia, som produserer grus hovedsakelig til utbyggings- og vegformål i Nordre Osen. Det er stadig etterspørsel etter kvalitetsmasser av knust stein og en utvidelse av det eksisterende grustaket i Enlia vil gi muligheter for bedre lokal leveranse og dekke etterspørsel uten å forringe nye naturområder.

Konklusjon: Tiltaket har positiv innvirkning mht. interne/eksterne konkurranseforhold i Åmot.

7.9 Friluftsinnteresser

Det er ikke registrert stier eller løyper i området. Det forventes at det bedrives jakt i området og at det helt lokalt har en viss verdi for friluftslivet. Steinbruddet ligger i et større skogsområde og vil ikke hindre tilgang til de omkringliggende skogsområdene. Sikring av bratte skråninger med gjerder som kan utgjøre en fare for brukere av området er innbefattet i planbestemmelsene.

Konklusjon: Viktige hensyn til friluftslivet er ivaretatt gjennom plankart og planbestemmelser §2.1.4.

7.10 Viltinteresser

Det er ikke registrert særskilte viltinteresser innenfor planområdet, men det bedrives trolig noe jakt. Det er sannsynlig at det finnes elg i nærområdet til det planlagte steinbruddet. Elg er imidlertid ingen sårbar art, og det legges til grunn at tiltaket ikke vil påvirke elgen i området i vesentlig grad, utover at den kanskje vil trekke noe unna selve uttaket i driftsperiodene. Dette vil også gjelde for eventuelt øvrig dyreliv i området. Det legges til grunn at planen ikke vil ha vesentlig negativ innvirkning på viltinteresser.

Konklusjon: Tiltaket vil ikke ha nevneverdige konsekvenser for viltinteresser.

7.11 Energiforbruk og energiløsninger

Vurdering av energiløsninger anses ikke som relevant i denne sammenheng, dog legges det på sikt til rette for elektrisk knuseverk. Dette er selvsagt positivt med tanke på energibruk og miljøet.

Konklusjon: Tiltaket vil være positivt mtp. lavere energibruk for transport ved behov for masser i nærområdet til Enlia.

7.12 Naturens mangfold

Naturgrunnlaget og hvordan tiltaket kan påvirke naturmangfoldet er vurdert i henhold til naturmangfoldsloven §§ 8-12:

§ 8 KUNNSKAPSGRUNNLAGET				
		Ja	Nei	Kommentar/ Avbøtende tiltak
	Artsforekomster		X	
	Prioriterte naturtyper		X	
	Verna vassdrag		X	
	Verneområder		X	
	Miljøregistreringer i skog		X	
	Kulturlandskapsområder		X	
§ 9 «FØRE-VAR»				
	Fare for irreversibelt skade på naturmangfoldet		X	
	Fare for alvorlig skade på naturmangfoldet		X	
§ 10 SAMLET BELASTNING				
	Vil tiltak i henhold til planen i sum føre til for stor belastning på økosystemet		X	
§ 11 KOSTNADER VED MILJØFORRINGELSE				
	Tiltakshaver dekker kostnader ved miljøforringelse	X		
§ 12 MILJØFORSVARLIGE TEKNIKKER OG DRIFSMETODER				
	Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder	X		

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldsloven §8 er oppfylt gjennom sjekk av www.skogoglandskap.no, www.miljostatus.no, www.naturbase.no og artsdatabasen og det er ikke registrert spesielle forekomster innenfor planområdet.

Utover dette er det i planbestemmelsene tatt inn krav som sikrer at natur blir ivaretatt:

- *Regulert vegetasjonsskjerm som rammer rundt steinbruddet.*

Hele steinbruddet skal til slutt tilbakeføres til skogformål etter avsluttet uttak. Avdekkingsmasser med et visst innslag av organisk materiale skal legges ut med minimumstykkelse ca 10 cm. Vegetasjonsetablering skal skje ved planting og såing dersom en ikke får ønsket naturlig revegetering. Etableringen skal påskyndes gjennom gjødsling av aktuelle arealer 3 år etter ferdig planering/vegetasjonsetablering.

§ 9 – føre-var prinsippet:

Etter at driften er opphørt skal arealet tilbakeføres til skog. Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget vurderes det ikke som sannsynlig at tiltaket vil utløse risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

§ 10 – samlet belastning:

Tiltaket utgjør et areal på ca. 123,9 daa, i et større sammenhengende skogsområde. Det vurderes dit hen at tiltaket ikke vil utgjøre noen samlet belastning til skade for belastning for økosystemer, naturtyper eller arter utover det som er beskrevet ovenfor.

§ 11- kostnader ved miljøforringelse

Drift av steinbruddet vil trolig ikke medføre noe forurensning til omkringliggende vassdrag. Driftsplanen skal sikre at det blir gjort undersøkelser av avrenning, slik at aktuelle tiltak kan iverksettes. Kostnadene ved dette bæres av tiltakshaver.

Utover dette vurderes ikke kostnadstemaet som aktuelt ettersom tiltaket etter ovenstående vurdering ikke medfører skade for naturmangfoldet.

§12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Forurensning fra tiltaket skal behandles i henhold til Forurensningsforskriften kap. 30. Driftsplanen skal ivareta sikkerhet også for dyr, og sikre god utnyttelse av naturressursen, samt istandsetting av området.

Konklusjon: Viktige hensyn til naturmangfold er ivaretatt.

7.13 0-Alternativet

0-alternativet, det vil si, ikke en utvidelse og arealbruk som skissert i denne planen, vil alternativt være å fortsette driften av Enlia steinbrudd slik den er i dag med vesentlig kortere driftstid og evt. behov for å ta hull på andre lokaliteter for å dekke etterspørsel.

8 Oppsummering av innkomne innspill

Elvia, 06.01.21

Elvia AS har ingen anlegg i eller i nærheten av planområdet og har ingen spesielle merknader til planarbeidet.

Kommentar: Innspill er notert.

Innlandet Fylkeskommune (IF), 20.01.21.

Samferdselsfaglige merknader til saken:

IF påpeker at planområdet har adkomst via Enlivegen, som er stengt med bom, og videre ut på fv. 2156/Fuglesangvegen. Det vises til tekst i planprogrammet som lyder som følger; «det anses ikke at en utvidelse av grustaket vil få negative konsekvenser for trafikksituasjonen på fylkesvegen».

Fylkeskommunen ber om at nødvendige trafikale vurderinger må gjøres i planarbeidet. Eventuelle nødvendige veg- og trafikale tiltak (herunder veg-/kryss-tiltak) må belyses, og tas inn som rekkefølgekrav i bestemmelsene. Tiltak skal ha utforming i henhold til vegnormalen; Statens vegvesens håndbok N100 «Veg- og gateutforming». Videre legger IF til grunn at frisiktkrav oppfylles for alle kryss og avkjørsler, jf. håndbok N 100.

Kulturvern faglige merknader til saken:

IF påpeker at det tidligere er gjennomført befarings for gjeldende plan uten at det ble påvist kulturminner. Data fra flybåren laserskanning tyder på at det heller ikke er kulturminner i den foreslåtte utvidelsen. IF ser det derfor ikke som nødvendig med befarings i saken.

IF påpeker at det må tas forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten. Følgende formulering skal tas inn i planbestemmelsene; «Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanses i den utstrekning det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter. Melding om funn skal straks sendes seksjon for Kulturarv, Innlandet fylkeskommune, j.fr. lov om kulturminner § 8, annet ledd».

Kommentar: Innspill er hensyntatt i planarbeidet. Nevnte formulering er innlemmet i reguleringsbestemmelsene §1.1.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), 03.12.20.

NVE minner om sin rolle og myndighet innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft.

NVE påpeker at de gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven og at forslagstiller har ansvar for at disse interessene blir vurdert i planarbeidet.

NVE minner om at god arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, overvann, erosjon og skred og at pågående klimaendringer vil øke risikoen for disse faretypene. Plan- og bygningsloven og byggt teknisk forskrift (TEK17) setter tydelige krav til sikkerhet mot flom, erosjon og skred ved planlegging og utbygging, og at det på reguleringsplannivå ofte vil være behov for en detaljert fagkyndig utredning av faren.

NVE minner om at utbygging i nedbørfeltet gir økt andel tette flater som bidrar til raskere avrenning og større mengder vann på terrengoverflaten. Dersom omgivelsene og/eller resipienten ikke har kapasitet til å ta imot økt avrenning, må det planlegges kompenserende tiltak i nedbørfeltet og at klimaendringenes påvirkning på avrenningen i området må avklares.

NVE påpeker at det er store allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann. Tiltak som kan medføre skader eller ulemper for allmenne interesser, kan utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven.

NVE minner også om at planen må ta hensyn til anlegg som er planlagt eller har konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen.

Til slutt viser NVE til aktuelle veiledere og verktøy.

Kommentar: Innspill er tatt til etterretning.

Mattilsynet, 16.12.20.

Mattilsynet viser til sin rolle og myndighet innenfor områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans til arealplaner har Mattilsynet i oppgave å bidra til at arealplanen ivaretar nasjonale og regionale interesser innenfor disse områdene.

Mattilsynet har gått gjennom planen og har følgende kommentarer;

Mattilsynet viser til Lov om dyrevelferd § 2 og påpeker at det i planprogrammet er oppgitt at området vil bli gjerdet inn med ett gjerde med høyde på en meter. For å sikre at dyr ikke tar seg inn på området, og går utenfor skrentene i planområdet, bør området gjerdes inne med gjerde som er i stand til å holde ville dyr utenfor gjennom hele året. Mattilsynet påpeker at ett gjerde på en meter ikke vil tilfredsstille dette kravet. På sommeren vil vilt lett hoppe over det, og på vinteren vil det være nedsnødd og ikke vises. Et gjerde av samme type som brukes langs motorvei som viltstengsel må være minste kravet.

Mattilsynet påpeker videre at det er oppgitt at det er planlagt med mottak av humusholdige masser for landskapspleie, men at det ikke er oppgitt om det skal omsettes humusholdige jordmasser. Mattilsynet forventer at tiltakshaver får klarlagt status på humusholdige masser som mottas. Flytting av jordmasser innebærer en risiko for å spre planteskadegjørere og ugras som måtte befinne seg i jorda. Smitte kan spres både med jordmasser som flyttes og med maskiner med jord, frø og andre planterester. Spesielt viktig blir dette hvis det også skal omsettes humusholdige masser fra grustaket (som grustaket har mottatt fra andre områder tidligere).

Kommentar: Innspill er tatt til etterretning. Krav om viltstengsel som holder ville dyr ute hele året er innlemmet i planbestemmelsene §2.1.4.

Statsforvalteren i Innlandet (SI), 22.01.21.

SI har følgende kommentarer til planforslaget;

Samspill mellom plan- og bygningsloven, mineralloven og forurensingsforskriften

SI påpeker at mineraluttak er regulert både etter mineralloven, plan- og bygningsloven og forurensningsloven. I hovedtrekk skal landskapshensyn, arealbruk, terrengforming og etterbruk ivaretas og fastsettes gjennom reguleringsplanen. Hensyn til sikker drift, ressursutnyttelse og krav til sikring og fjerning av installasjoner fastsettes i driftsplan i samsvar med Mineralloven. Forurensningsforskriftens kap. 30 regulerer den daglige drift i anlegget sammen med driftsplanen etter mineralloven.

Samfunnssikkerhet og beredskap

SI forventer at samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige forhold skal ivaretas på grunnlag av vurderinger og risiko- og sårbarhetsanalyse. Dette må omfatte klimatilpasninger og andre konsekvenser av klimaendring. Planområdet og området rundt må være tilstrekkelig sikret mot fare eller vesentlig ulempe.

Landskap

SI påpeker at miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom bevisst planlegging.

SI forventer at det tas landskapshensyn ved utforming av uttaksområdet. De anbefaler at nær- og fjernvirkning av planlagt uttaksområde beskrives og dokumenteres i form av foto, terrengprofiler, 3D-modell o.l. Skjerming av uttaksområdet bør vektlegges gjennom bevaring av eksisterende vegetasjon. SI anbefaler at skjermingsbeltet reguleres til vegetasjonsskjerm (SOSI-kode 3060).

Støy og annen forurensning

SI forventer i første innspill at det skulle utarbeides en støyfaglig utredning med beregning og kartfesting av støysoner for planlagt massetak, og at ev. behov for støytiltak innarbeides i planen. SI forventet at støyforholdene for boliger i nærheten av uttaksområdet blir vurdert i henhold til anbefalte grenseverdier jf. Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2016). Etter kontakt med saksbehandler og avklaring av avstand til nærmeste bolighus/fritidsbolig ble dette kravet frafalt.

Vassdrag

SI påpeker at det ikke går noe vassdrag gjennom planområdet, men at det er flere dreneringslinjer gjennom planområdet som fører til vassdrag. Det er derfor viktig at det vurderes behov for fangdammer eller lignende for å forhindre at forurensning havner i nærliggende vassdrag.

Overvann

SI påpeker at innarbeiding av overvannstiltak som infiltrasjon, fordrøyning og trygg avledning av overvannsflommer ved utforming av reguleringsplaner er viktig.

Videre påpeker SI at vannkvaliteten i regnvann og overvann er forskjellig. Det kan derfor være nødvendig å rense overvannet før det slippes ut i en resipient. Rensebehovet kan reduseres ved god lokal håndtering av overvannet, og grønnstruktur kan være et viktig verktøy i denne sammenhengen.

Naturmangfold

SI gjør oppmerksom på at naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer og ber om at vurderinger etter nml §§ 8-12 innarbeides i planbeskrivelsen, og at det tas hensyn til ev. naturverdier.

SI er ikke kjent med at det er registrert arter eller naturtyper med særlig verdi for biologisk mangfold i planområdet.

Opprydding og etterbruk

SI anbefaler at det innarbeides bestemmelser med krav til istandsetting og etterbruk av området. Dersom landbruk er et aktuelt etterbruksformål, bør arealbruken reguleres i tidsrekkefølge.

Kommentar: Innspill tas til etterretning. Det skal utarbeides driftsplan for området. Det tas hensyn til landskapsbilde og skjermingsbeltet er regulert til vegetasjonsskjerm. Det er anlagt sedimenteringsbasseng for å hindre avrenning, og krav om istandsetting er innlemmet i reguleringsbestemmelsene § 2.1.7.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF), 13.09.2021 (oppstartsvarsel og planprogram ble tilsendt DMF 03.09.2021)

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) minner om at sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

DMF kommer med følgende uttalelse til planen; forhold omkring estimert totalt volum, antatt årlig uttak, bruksområder, og marked på kort og lang sikt, er etter DMFs vurdering godt belyst i planprogrammet. Omtalen av disse temaene bør videreføres i plandokumentene når reguleringsplanen kommer til høring og offentlig ettersyn.

Tiltaket omtales som grustak, men planmaterialet beskriver reguleringsplanens formål til å utvide eksisterende uttak av grus- og fjellmasser. DMF ber om at planmaterialet gjør tydelig rede for om det både skal gjøres uttak av løsmasser og uttak/sprengning av fjellmasser, og hvordan det skal sikres et hensiktsmessig uttak med drift på aktuelle ressurstyper.

Hvis det skal tas ut fjellmasser, forventer DMF at det gjøres rede for de geologiske strukturene i området som vil ha betydning for utforminga av planen og rammer som reguleringsplanen skal ivareta, dersom det ses som relevant for utforminga av uttaksområdet i planen. Dette kan omfatte oppsprekingsgrad, sprekkenes strøk/fall og diskontinuiteter (sprekkesoner) i bergarten med tanke på hvordan reguleringsplanen skal tilrettelegge for et forsvarlig og hensiktsmessig uttak av forekomsten. De anbefaler at denne type tiltak bør ha reguleringsplan, og området hvor det skal drives uttak bør avsettes med arealformålet råstoffutvinning.

Arealavklaringen for masseuttaket skal gis i reguleringsplanen, og gjennom reguleringsbestemmelsene kan det blant annet settes ytre grense for uttaket, tidsbegrensning og etterbruk. Formålet med reguleringsbestemmelsene bør gå klart frem i planbeskrivelsen. DMF anbefaler at forholdet til mineralloven tas inn i reguleringsbestemmelsene, på følgende, eller lignende, måte: «Drift skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt i vilkår i tillatelser etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning er myndighet etter loven.»

Den som driver masseuttak som omfattes av mineralloven er ansvarlig for å sikre uttaksområdet. Det er derfor viktig at det i reguleringsplanen settes av tilstrekkelig areal for sikringstiltak, og for tilsyn og vedlikehold av disse. Om nødvendig må det legges opp til skjerming av selve uttaksområdet. Innsyn fra boliger og ferdselsårer bør unngås der det er mulig. En vegetasjonsskjerm kan bidra til å redusere støy og støvpåvirkning, og i tillegg ha en estetisk funksjon. Det er viktig at det settes av tilstrekkelig areal til skjermingsformålet. Vi anbefaler at skjermingstiltak ikke legges oppå, men ved siden av uttaksområdet, da det ikke skal foretas uttak i områder avsatt til skjermingstiltak.

Etterbruk av området og krav til utforming av arealet etter avsluttet uttak bør fastsettes i reguleringsplanen, slik at driften kan planlegges deretter. DMF anbefaler at etterbruk av uttaksområdet fastsettes gjennom bestemmelser til arealformålet råstoffutvinning på følgende, eller tilsvarende måte: «Etter endt uttak og opprydding, skal arealet istandsettes til arealbruken (skogbruk). Arealformålet skal ved endt istandsettingsarbeid endres fra råstoffutvinning til (LNFR – skogbruk)».

Kommentar: Innspill tas til etterretning, i kap. 5.8 beskrives de geologiske strukturene, reguleringsbestemmelsenes formål fremgår av kap. 4.5, det skal gjøres uttak/sprengning av fjellmasser derfor er uttaket regulert til steinbrudd/massetak. Forholdet til mineralloven er beskrevet i reguleringsbestemmelsene og etterbruken av arealene er fastsatt i planbestemmelsene. Det er i reguleringsplanen avsatt et område rundt masseuttaket til vegetasjonsskjerming.

9 Oppsummering av virkninger/konsekvenser av planforslaget

Vi anser at planforslaget har belyst de aktuelle og nødvendige forhold knyttet til tiltaket. Av negative konsekvenser er forurensning fra tiltaket (i hovedsak avrenning) relevant, men det forutsettes at disse er av en slik art at de kan avbøtes på en tilfredsstillende måte. Det er ikke registrert spesielt sårbare arter eller naturtyper i området, ei heller kjente kulturminner.

Steinbruddet utgjør en ressurs for grunneier og samfunnet som det også er økonomisk forsvarlig å utnytte. Dette vises gjennom den driften som allerede pågår. De positive virkningene vurderes som større enn de negative, og tilsier at foreslåtte utvidelse av massetaket er forsvarlig.

Trysil, 21.09.21

Rev, 23.02.22

PAR/MH